

Valgt blev: folketingsmand *Lars M. Olsen*, folketingsmand *Axel Kristensen*, folketingsmand *Weikop* og fhv. folketingsmand *Hermod Lannung*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 755, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 35).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 755, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 35).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Hans Rasmussen: Under den udvalgsbehandling, vi havde mellem anden og tredje behandling, er der af partiet venstre stillet et ændringsforslag til lovforslaget om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder. Venstre finder, at de 6 pct., der skal ydes i rente af lån, som gives de virksomheder, der opnår lån og garantier, bør forhøjes, således at det bliver den gældende markedsrente. Det har regeringen ikke kunnet tage. Vi kan ikke se visdommen i på et tidspunkt, da vi alle arbejder for en nedsættelse af renten, at gå med til denne

forhøjelse. Vi mener heller ikke, at staten som sådan skulle have fortjeneste på de lån, den yder, navnlig ikke til disse mindre virksomheder. De penge, staten har i sin besiddelse, er jo ikke alle penge, der er kommet direkte fra skatteyderne eller fra den danske befolkning. Der kan også godt optages visse statslån, og med den høje rente, vi har herhjemme, er det ikke helt usikkert, at staten kunne sikre sig billige penge et eller andet sted. Vi mener derfor, at de 6 pct. er en meget rimelig rente, og vi kan ikke stemme for ændringsforslaget, men må anbefale, at det bliver forkastet.

Til lovforslaget om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe har venstre stillet ændringsforslag om, at de 10 mill. kr., som er det beløb, der i lovforslaget er fastsat til ydelse af lån, bliver nedsat til 8 mill. kr. Det har vi ikke villet modsætte os, fordi vi mener, at hvis disse midler på 8 mill. kr. en skønne dag er opbrugt, må det være handelsministerens sag igen at henvende sig til folketinget, og så kan vi igen få taget tingene op til behandling. I øvrigt finder vi også, at hvis beløbet er på 10 mill. kr., kunne der måske blive mulighed for, at man satte bygning af sådanne mindre fragtskibe i gang uden for danske småværfter, og vi mener, at de i virkeligheden må have en slags prioritet på at bygge dem. Det drejer sig både om lån til den mindre skibsfart og om lån til stabilisering af produktions- og beskæftigelsesvilkårene herhjemme. Vi ved godt, at der kan være en stærk tendens til, at hvis værfterne herhjemme er belagt med ordrer, søger man at få bygget skibene uden for landets område, og derfor har vi godt kunnet imødekomme venstres ændringsforslag vedrørende nedsættelse af beløbet fra 10 mill. kr. til 8 mill. kr. Jeg kan på socialdemokratiets og det radikale venstres vegne anbefale at stemme for dette ændringsforslag.

Conrad Kofoed: Da det ærede medlem hr. Foged ikke kan være til stede, skal jeg sige nogle enkelte ord om venstres ændringsforslag til forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder. Vi har stillet det, fordi vi mener, at en rente, der er lavere end markedsrenten, ville give en øget efter-

[Conrad Kofod.]

spørgsel efter statslån og således øge presset på statens udlån, hvorimod en rente svarende til markedsrenten ville give en ligestilling for alle, der søger lån. Vi mener, at den rente, der gælder for statens langfristede obligationer, ville være passende. Jeg ser gerne, om man arbejder henimod at få en lavere rente også uden for dette område, og hvis vi kan være behjælpelige med at få den ned, vil vi gerne det; men i dette tilfælde vil jeg meget gerne anbefale at stemme for ændringsforslaget, så renten for udlånene kommer til at svare til markedsrenten for langfristede statsobligationer.

Ændringsforslaget til forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe skal jeg ligeledes anbefale at stemme for.

Fanger: Vi kan anbefale at stemme for de to ændringsforslag, men vil anbefale til slut at stemme imod begge lovforslagene.

Kirkegaard: Angående det ændringsforslag, som venstre har stillet til forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder, vil jeg henvise til de synspunkter, som jeg har gjort gældende både ved første og anden behandling, og jeg skal derfor i dag kun gøre den bemærkning, at ændringsforslaget efter min opfattelse er en forringelse af loven, i ganske særlig grad over for de mindre håndværksvirksomheder. Derfor vil jeg bede tingets medlemmer om at stemme imod ændringsforslaget.

Derimod vil jeg bede tingets medlemmer om at stemme for det ændringsforslag til forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe, som er stillet af socialdemokratiet, venstre og det radikale venstre.

Vivike: Til forslag til lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder har venstre stillet et ændringsforslag, der går ud på, at lånene skal ydes til almindelig markedsrente. Hvem er lånsøgerne, der vil benytte sig af denne lov? Det er små industridrivende, håndværkere, mindre redere og skippere, stort set folk, der tilhører

middelstanden i byerne. Det er den stand, som venstre og i høj grad også de konservative, der støtter det foreliggende ændringsforslag, i skrift og tale siger så meget godt om, men ord gør det jo ikke. Det er nu engang på handlingerne, man skal kende sine folk, og her, hvor der skal handles, har piben altså en helt anden lyd. For den, der ikke ved bedre, kunne det se ud, som om de to partier føler et overmåde stort ansvar for statens midler, når der skal lånes ud, men skal der foræres væk, synes det mange gange, som om ansvarsfølelsen er gået fløjten. Det så vi tydeligt her i foråret, da finansministeriet skulle sende en stor del af statens penge pr. postanvisning direkte til folk. Da kunne venstre og de konservative ikke få postanvisningerne store nok, men da var det heller ikke byernes middelstand, der skulle modtage dem; da var det det store landbrug. Jeg ved godt, at når det regner på præsten, drypper det på degnen, så det mindre landbrug fik lidt også, men det store fik altså mest.

I det fremsatte lovforslag om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe var der foreslået et årligt beløb på 10 mill. kr., men efter henstilling fra venstre har regeringspartierne sammen med venstre stillet ændringsforslag om, at dette beløb nedsættes til 8 mill. kr.

Socialistisk folkeparti anbefaler at stemme imod såvel ændringsforslaget til forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder som ændringsforslaget til forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe. Vi ser ingen saglig grund til at nedsætte beløbet, og vi lader os ikke trøste med, at folketinget, hvis beløbet er opbrugt, blot kan bevilge et ekstra beløb, for vi har ingen garanti for, at venstre til den tid bliver mere venligsindet over for de mindre skibe, og vi har ingen garanti for, at regeringspartierne bliver mindre venligsindede over for venstres nedskæringslyster, når det drejer sig om love til fordel for befolkningsgrupper, der ikke ernærer sig ved landbrug. Vi synes, at regeringspartierne skulle have opretholdt deres eget forslag, da de nemt kunne have fået flertal for det her i salen, også uden assistance fra det ærede medlem hr. Hans Schmidt.

Rimstad: Vi har både ved første og anden behandling af disse to lovforslag udførligt gjort rede for det princip, der er afgørende for vor stilling til denne lovgivning. Vi er modstandere af statsindblanding over for erhvervslivet på den her foreslåede måde, og vi vil derfor stemme imod begge disse lovforslag. Da selve lovforslagene for os drejer sig om et princip, ønsker vi ikke at tage stilling til de stillede ændringsforslag, men vil ved afstemningen om dem undlade at stemme.

Handelsministeren (Baunsgaard): Hvad angår det af venstres udvalgsmedlemmer stillede ændringsforslag til forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder, må jeg henstille til tingets medlemmer, at man stemmer imod det.

Markedsrenten er det altid noget vanskeligt at definere. Venstre har i dette tilfælde defineret den på den måde, at det skulle være den gældende rente for langfristede statsobligationer; heroverfor må jeg sige, at når man foreslår, at det skal være den rente, der er gældende ved lånets bevilling, undgår man vel vanskelighederne ved en variabel rente, men til gengæld kommer man i den situation, at det ville være en ikke uvæsentlig belastning, om man i dag skulle bevilge lån til de særlige formål, der her tilgodeses, med den gældende høje markedsrente. Uden at jeg kan sige det helt bestemt, ville det i dag formentlig betyde en rente på omkring 7½ pct, og det finder jeg er for meget. Betragtet over en meget lang periode er den af mig foreslåede rentesats på 6 pct. vist ikke så forfærdelig langt fra at være gennemsnittet for markedsrenten. Man kan ikke altid lægge det nuværende høje renteniveau til grund.

Hvad angår det andet ændringsforslag — ændringsforslaget til forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe — havde jeg selvfølgelig foretrukket, at de 10 mill. kr. var blevet stående, men jeg må på den anden side indrømme, at der i dag ikke er nogen dokumentation for, at beløbet absolut bør være 10 mill. kr. Jeg kan derfor under de givne omstændigheder acceptere ændringsforslaget, hvorefter beløbet nedsættes til 8 mill. kr.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Der foretoges først afstemning over det til forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder stillede ændringsforslag.

Ændringsforslaget
forkastedes med 88 stemmer mod 51; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Derefter foretoges afstemning over det til forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe stillede ændringsforslag.

Ændringsforslaget
vedtoges med 131 stemmer mod 9; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslagene som helhed sattes derefter til forhandling.

Conrad Koføed: Til trods for, at vort ændringsforslag, som vi mente var en forbedring, er stemt ned, vil vi alligevel anbefale, at man stemmer for lovforslaget, da denne lovgivning har så stor betydning og har været til så megen gavn.

Vivike: Jeg beklager, at ændringsforslaget vedrørende de mindre skibe blev vedtaget, men trods denne vedtagelse, som vi betragter som en forringelse, vil vi stemme for begge lovforslagene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder
vedtoges med 114 stemmer mod 30; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe
vedtoges med 115 stemmer mod 30; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om adoption.

(Første behandling findes i tidenden sp. 765).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Ved dette lovforslags første behandling rejste det ærede medlem fru Erna Sørensen spørgsmålet, om man ikke burde ophæve bestemmelsen i § 13, stk. 3, i den gældende lov om indfødsrets erhvervelse.

Bestemmelsen i § 13, stk. 3, i lov nr. 252 af 27. maj 1950 om dansk indfødsret går ud på, at kvinder, der ved ægteskab med udlændinge har mistet dansk statsborgerret, uanset at ægteskabet er indgået før lovens ikrafttræden, ved en erklæring over for danske myndigheder kan generhverve deres danske statsborgerret. Men denne adgang udløb med udgangen af december måned 1955, og det spørgsmål, som det ærede medlem rejser, er altså, om denne adgang til at generhverve dansk indfødsret for disse kvinder, bør genindføres.

I overensstemmelse med den højtærede indenrigsminister vil jeg gerne hertil svare følgende. Bestemmelsen i § 13, stk. 3, er en undtagelsesbestemmelse, hvorved man med tilbagevirkende kraft ligestiller kønnene i statsborgerretlig henseende, men bestemmelsen er naturligvis i sig selv betænkelig, også fordi den kan medvirke til at etablere dobbelt statsborgerret. Hertil kommer, at de nordiske delegerede — og det drejer sig jo her i det væsentlige om en

fællesnordisk lovgivning — advarer imod at gøre denne ret tidsmæssigt ubegrænset, navnlig under hensyn til, at der herved åbnes mulighed for, at man kunne så at sige handle om generhvervelse af statsborgerretten ud fra en vurdering af de økonomiske og politiske forhold henholdsvis i Danmark og i det land, hvortil den pågældende er flyttet.

I øvrigt gør jeg opmærksom på, at indenrigsministeriet og udlandsrepræsentationerne har gjort, hvad man kunne for at gøre tidligere danske kvinder bekendt med, at der var denne adgang, men at den udløb med udgangen af december måned 1955. Det er endvidere oplyst, at der har foreligget yderst få tilfælde, hvor et andragende er afslået, fordi det er indgivet for sent, og deraf slutter man, at tidsfristen har været rimelig.

Endelig vil jeg gerne tilføje, at hvis der skulle opstå enkelttilfælde, hvor det måtte være rimeligt at komme den pågældende danskfødte kvinde til hjælp, vil dette kunne løses gennem naturalisation.

Erna Sørensen: Jeg takker den højtærede justitsminister for den undersøgelse, som her er foretaget, og det resultat, man er kommet frem til. Det er jo beklageligt, at ordningen ikke kan genindføres. Af den højtærede ministers redegørelse forstår jeg imidlertid, at det ikke lader sig gøre, men at der er mulighed for naturalisation i de få tilfælde, det vil kunne dreje sig om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.